

ศาลเจ้าและบทบาทหน้าที่ของพระชินโต

รองศาสตราจารย์ ยุพา คลังสุวรรณ**

1. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับที่มาของศาลเจ้า

ศาลเจ้าชินโตมีอยู่มากมายหลายแห่ง ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ศาลเจ้าแต่ละแห่งจะมีขนาดต่าง ๆ กันไปตามความสำคัญมากสำคัญน้อยของตัวศาลเจ้าเองว่า เป็นที่รู้จักคุ้นเคยของประชาชนมากหรือน้อยประการใด ศาลเจ้าบางศาลเจ้าจะเป็นที่รู้จักในระดับชาติบ้าง บางที่รู้จักในระดับหมู่บ้านเล็ก ๆ ศาลเจ้าบางแห่งที่อยู่ในหมู่บ้านเล็กจะอยู่ในการดูแลของพระที่มาจากศาลเจ้าใหญ่ แต่ก็มีหลายศาลเจ้าที่ดำเนินการอย่างอิสระโดยไม่ได้ถูกควบคุมจากศาลเจ้าใดเลย ตั้งแต่ปลายสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลเล็กเข้ามาเกี่ยวข้องกับการบริหารศาลเจ้า ทำให้ศาลเจ้ารวมเข้าด้วยกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กฎหมายญี่ปุ่นห้ามการเคลื่อนไหวใดๆที่เกี่ยวกับการต่อต้านในปลายศตวรรษที่ 19 ไม่มีการตรวจสอบจนกระทั่งปลายสงครามโลกครั้งที่ 2

ศาลเจ้าในประเทศญี่ปุ่นมีแบ่งตามจุดประสงค์ในการสร้างและแบ่งตามความเชื่อทางศาสนา ศาลเจ้าที่แบ่งตามจุดประสงค์ในการสร้างสามารถแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ ศาลเจ้ายะซุกุนิ (yasukuni shrine) ซึ่งเป็น

* เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม

** รองศาสตราจารย์ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และผู้อำนวยการสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาลเจ้าที่ทางการสร้างขึ้น และศาลเจ้าชาวบ้านซึ่งเป็นศาลเจ้าที่คนในชุมชนเป็นคนสร้างขึ้น

ศาลเจ้ายะซุกุนิ (yasukuni shrine)

ศาลเจ้ายะซุกุนิเป็นศาลเจ้าที่สร้างขึ้นอุทิศแก่ทหารผู้ตายในสงคราม ตั้งแต่ ค.ศ.1853 และที่ตายในสงครามหลายสงครามด้วยกัน ศาลเจ้าที่สร้างอุทิศให้แก่ผู้ตายในสงครามที่เรียกว่า วีรชน ศาลเจ้าประเภทนี้เป็นการสร้างขึ้นตามคำสั่งของทางการ หลังจากประเทศญี่ปุ่นแพ้สงครามในปี ค.ศ. 1945 รัฐถูกบังคับให้หยุดการช่วยเหลือศาลเจ้ายะซุกุนิ ทำให้ศาลเจ้าเหล่านี้ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านเงินทุน เมื่อรัฐไม่สนับสนุนด้านเงินทุน ศาลเจ้ายะซุกุนิจะต้องอาศัยปัจจัยจาก

1. เงินอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตายจากพ่อแม่และภรรยาของผู้ตายในสงคราม ซึ่งปัจจุบันผู้ซึ่งจะอุทิศปัจจัยที่เป็นเงินสวดอุทิศให้แก่ผู้ตายนั้น มีน้อยลง คือ บางรายก็ชราภาพ บางรายก็เสียชีวิตไปแล้ว ทำให้ศาลเจ้าย่ยู่สุกุนิ มีรายได้ไม่มากเหมือนในช่วงแรก ซึ่งสร้างปัญหาการเงินให้แก่ศาลเจ้าบางแห่งทั้งในปัจจุบันและต่อไปในอนาคต

2. ศาลเจ้าจะมีรายได้จากผู้คนที่เดินทางเที่ยวชมและมาไหว้เทพในศาลเจ้าและบริจาคเงิน

3. รายได้จากการขายเครื่องรางของขลังศาลเจ้าที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกับศาลเจ้าที่อยู่ตามเมืองใหญ่และอยู่ใกล้บริษัท ห้างร้าน และโรงเรียนจะขายเครื่องรางของขลังได้มาก

4. เงินทำบุญจากผู้มีจิตศรัทธา ศาลเจ้าที่อุทิศให้แก่ผู้ตายในสงครามจะมีในเกือบทุกจังหวัดรวมแล้ว 52 แห่ง และสร้างขึ้นในสมัยโชวะปีที่ 13 ศาลเจ้าประเภทนี้จะไม่ทำพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว เพราะยังมีศาลเจ้าอีกประเภทหนึ่งในหมู่บ้านซึ่งเป็นศาลเจ้าที่สร้างขึ้นสำหรับเทพที่เข้าใจกันว่า จะสร้างตามอาชีพของคนในหมู่บ้าน หรืออาจสร้างขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของภูมิประเทศ เช่น สร้างใกล้ภูเขาก็มักจะเป็นเทพแห่งขุนเขา เป็นต้น ศาลเจ้าที่สร้างในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นศาลเจ้าที่มีมานานและคนที่อาศัยในชุมชนนั้น ๆ จะเป็นผู้ดูแลพระที่มาประกอบพิธีจะอาศัยอยู่และสังกัดในศาลเจ้าของหมู่บ้าน จะสังกัดอยู่กับศาลเจ้าใหญ่ หรือศาลเจ้าเล็กก็ได้ ศาลเจ้าใดที่ไม่มีพระชินโตอยู่ประจำสามารถจะหาพระได้จากศาลเจ้าอื่นที่เป็นศาลเจ้าใหญ่ที่มีพระมากพอจะให้มาเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาให้เฉพาะครั้งเฉพาะคราวได้ ชาวบ้านยังถือว่าศาลเจ้าประเภทนี้เป็นศาลเจ้าของชุมชนของคนที่อยู่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น ดังนั้น ผู้อพยพมาใหม่จะไม่ได้รับการเชื้อเชิญให้มาในงานของศาลเจ้าชุมชน ทั้งนี้เพราะชาวบ้านไม่ถือว่า ผู้มาใหม่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเก่า

ในหนังสือของศาสตราจารย์โซเกียว โอโนะ(Sokyo Ono) ได้แบ่งประเภทของศาลเจ้าตามความเชื่อในศาสนาออกเป็น

1. Imperial Household Shinto (Koshitsu shinto) เป็นชินโตที่เน้นพิธีกรรมเกี่ยวกับวิญญานบรรพบุรุษของจักรพรรดิ และเป็นพิธีกรรมสำหรับจักรพรรดิ ดังนั้นจักรพรรดิจะเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม จึงไม่เปิดให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วม ชินโตประเภทนี้จะยังคงรักษาพิธีกรรมแบบดั้งเดิมเอาไว้

2. Shrine Shinto (Jinja shinto) เป็นคำศัพท์ที่ถูกบัญญัติขึ้นมาใช้ในสมัยเมจิ (ค.ศ.1868-1912) เพื่อให้มีความแตกต่างจาก Sect shinto ซึ่งมีความข้องเกี่ยวกับศาลเจ้าที่เป็นของชุมชน ซึ่งพบว่ามีประมาณ 109,712 แห่งในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี 1870 รัฐยอมรับสถานภาพของศาลเจ้าอย่างเป็นทางการ และยังแต่งตั้งพระชินโต รัฐใช้ศาลเจ้าเป็นที่เผยแพร่อุดมการณ์ของทางการ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ศาสนาและรัฐถูกแยกออกจากกัน รัฐบาลเลิกสนับสนุนศาลเจ้า ในปีค.ศ. 1989 พบว่ามีศาลเจ้าเหลือเพียง 79,165 แห่ง ปัจจุบัน Shrine shinto หมายถึง พิธีกรรมทางศาสนาที่ศาลเจ้าเหล่านี้บูชาและประกอบอยู่เป็นนิจ

3. Sectarian shinto หรือ เกียวชะ ชินโต (Kyoha shinto) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ชินโต จูซัมปะ (Shinto jusampa) เดิมเป็นองค์กรอิสระมี 13 นิกายซึ่งได้รับการยอมรับจากรัฐบาลระหว่างปีค.ศ. 1876-1908 ชินโตสายนี้ส่วนใหญ่จะก่อตั้งขึ้นในศตวรรษที่ 18 และ 19 แต่ละนิกายจะมีตำราคำสอนของตนเอง ซึ่งจะกล่าวถึงผู้ก่อตั้ง ชินโตประเภทนี้ไม่ได้รับอนุญาตให้มีการก่อสร้างสถานที่บูชาหรือสถานที่ประกอบพิธีกรรมในลักษณะเดียวกับสถาปัตยกรรมของศาลเจ้าชินโตทั่วไป

นิกายชินโตแบบเดิมมี 13 นิกาย สามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มย่อย กลุ่มแรกเป็นชินโตบริสุทธิ์ (Pure shinto) 3 นิกายที่เน้นใจความซึ่งมีในบันทึกโคจิกิ หรือช่วงพันฟู กลุ่มที่ 2 เน้นการชำระล้างให้บริสุทธิ์ (Purification) มี 2 นิกาย เน้นพิธีกรรมที่ทำให้บริสุทธิ์หมดจดร่วมกับการบำเพ็ญทุกรกิริยา (Asceticism) กลุ่มที่ 3 มีอยู่ 2 นิกาย เน้นหลักจริยธรรมของขงจื้อ กลุ่มที่ 4 มี 3 นิกายเป็นกลุ่มที่บูชาภูเขาส่งตั้งขึ้นจากการบูชาภูเขาแบบดั้งเดิม กลุ่มที่ 5 เน้นการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยโดยอาศัยความศรัทธา (Faith Healing) มี 3 นิกาย ซึ่งจะเน้นการบำบัดโดยใช้พิธีกรรมแบบชินโตเข้าช่วย กลุ่มท้ายสุดนี้ถูกกำจัดไปเมื่อรัฐเข้ามาควบคุมกิจกรรมทางศาสนา หลังปี 1945 เป็นต้นมา จำนวนของ Sect shinto จึงค่อยๆ เพิ่มขึ้นมาอีกครั้ง จากการสำรวจในปี 1989 พบว่ามีถึง 80 นิกาย นอกจากนี้ยังมีนิกายใหม่ๆ อีก 48 นิกายที่อ้างตัวว่าเป็นนิกายใหม่ของชินโต

4. Folk Shinto หรือชินโตพื้นบ้าน มาจากคำภาษาญี่ปุ่นว่า มินโซกุ ชินโต (Minzoku shinto) มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า Popular Faith นักประวัติศาสตร์ศาสนาของญี่ปุ่นในช่วงหลังปี 1945 ได้กล่าวว่า ชินโตพื้นบ้านเน้นแนวปฏิบัติทางศาสนาที่อยู่ในท้องถิ่นเฉพาะหมู่บ้าน หรือเฉพาะครัวเรือน อันต่างจากชินโตที่เป็นของรัฐ ชินโตพื้นบ้านจึงหมายถึง พิธีฉลองศาลเจ้าในท้องถิ่นซึ่งสมาชิกในชุมชนมาร่วมพิธี

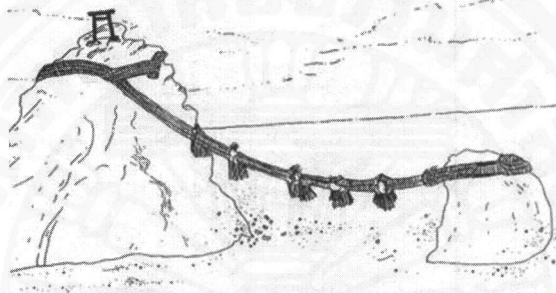
กันด้วยความรู้สึกผูกพันแบบเครือญาติ ชินโตพื้นบ้านไม่มีทั้งผู้ก่อตั้ง ไม่มีอุดมการณ์ทางศาสนา และไม่มีการสืบทอดทายาทตามสายตระกูล ชินโตพื้นบ้านแบ่งออกเป็น 3 มิติคือ มิติแรกเป็นกลุ่มของประชาชน (Communal) จะจำกัดอยู่ในขอบเขตของหมู่บ้าน กิจกรรมในมิตินี้คือ การจัดงานฉลองศาลเจ้าในหมู่บ้านโดยชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นๆ ซึ่งมักมีความเกี่ยวข้องกับสมาคมศาลเจ้าที่เรียกว่า มิยะสะ (Miyasa Guild) มิติที่ 2 เป็นศาลเจ้าในหมู่บ้าน (Sonsha) และศาลเจ้าของเทพเจ้าในท้องถิ่นที่ไม่ได้รับการจัดอันดับ (Mukakusha) กิจกรรมในมิตินี้จะออกมาในรูปของสมาคมทางศาสนาซึ่งจะมีผู้ศรัทธาในเทพเจ้าเฉพาะรายบางที่อาจเป็นการนับถือตามสายอาชีพ หรือตามตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ มิติที่ 3 เป็นกลุ่มท้องถิ่น (Domestic) กิจกรรมในกลุ่มนี้จะเป็นการสร้างหิ้งชินโต (Kamidana) ซึ่งเรามักพบตามครัวเรือนต่างๆ ครอบครัวยาวนามักตั้งศาลเจ้าจำลองขนาดเล็ก (Hokora) ที่นอกบ้าน ตรงมุมทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของทุ่งนา เพื่อบูชาเทพเจ้าที่เรียกว่า ยาฉิกิงามิ (Yashikigami) อันเป็นเทพที่มีความสัมพันธ์กับครัวเรือน

โทริ (torii)

ศาลเจ้าชินโตเป็นที่อยู่อาศัยของเทพและเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมที่สวดและที่จัดงานฉลองต่างๆ ศาลเจ้าชินโตส่วนใหญ่จะมีประตูทางเข้าที่เรียกว่า โทริ (torii)

ศาลเจ้าในช่วงแรกจะเลือกจากสถานที่งามที่อยู่ในธรรมชาติหรือสถานที่ที่เห็นว่า เหมาะสมสำหรับเป็นศาลเจ้า ศาลเจ้าในช่วงแรกจะไม่มีสิ่งก่อสร้าง จะมีเพียงเชือกโยงไว้เป็นสัญลักษณ์ให้รู้ว่าที่นั่นเป็นที่อยู่ของเทพ

ศาลเจ้าในยุคแรก

ในยุคนารายิทธิพลและเทคนิคการก่อสร้างจากทวีปได้เข้ามาในญี่ปุ่น พร้อมพุทธศาสนา ทำให้เริ่มมีการสร้างศาลเจ้าในรูปแบบต่างๆซึ่งจะเห็นได้จาก ศาลเจ้าคะซุงะ (Kasuga shrine) ในเมืองนาราหลังยุคเฮอัน ความแตกต่างระหว่างสถาปัตยกรรมพุทธและชินโต น้อยลง มีการพัฒนาแบบต่างๆมากขึ้น

ศาลเจ้าคะซุงะ

ก่อนหน้านั้นมีแต่ระบบมียะสะ (miyaza) และโทยะยะ (toya) เท่านั้น ซึ่งชาวราวมักเป็นหัวหน้าครัวเรือนที่มีอำนาจผลักดันมาทำหน้าที่ช่วยกันจัดงานฉลองประจำปีของหมู่บ้าน

มียะสะ(miyaza) เป็นสภาของชาวราวมซึ่งเป็นตัวแทนของครอบครัวที่มีชื่อเสียงซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับศาลเจ้าในท้องถิ่น มียะสะทำหน้าที่เป็นประธานพิธีทางศาสนาของชุมชน สภาชาวราวมได้พัฒนาหลังศตวรรษที่ 15 เป็นสถาบันภายในแต่ละชุมชน และสมาชิกจะได้รับเลือกให้รับใช้ศาลเจ้าอย่างเป็นทางการ เรียกว่า โทะยะยะ (Toya) เพื่อช่วยงานฉลองของชุมชนในยุคเอโดะ (1600-1868) เมื่อพระที่เรียกว่า คังนุมิ ได้ทำพิธีกรรมในศาสนาเป็นอาชีพเกิดขึ้น ทำให้สิทธิพิเศษของมียะสะค่อย ๆ หายไป มียะสะมีสิทธิพิเศษอย่างไรบ้าง มียะสะเกี่ยวข้องกับสมาคมการค้าที่เรียกว่าสะ (za)

สะ (za) เป็นสมาคมการค้าหรือสมาคมช่างฝีมือ (Trade or craft organization) ของพ่อค้า ช่างฝีมือ หรือบุคลากรทางด้านการบริการบุคคล เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 11 และรุ่งเรือง ระหว่างยุคมุโระมะจิ (Muromachi period 1333-1568) แต่ละสมาคมสะ (za) จะมีผู้อุปถัมภ์คอยปกป้องเพื่อแลกกับค่าธรรมเนียมและค่าบริการ สะจะรวมกันเพื่อจำกัดการเข้าเป็นสมาชิกและการแข่งขันภายในสินค้าเฉพาะอย่าง หรือตลาดธุรกิจการบริการ (service markets) และเพื่อความมั่นใจในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสมาชิกของสมาคม สมาคมสะ (za) ในช่วงต้นได้รับการอุปถัมภ์จากวัดพุทธและศาลเจ้าชินโต ต่อมาชนชั้นผู้ดีเกียวกุโตะและสถาบันจักรพรรดิได้อุปถัมภ์สมาคม “สะ” เพื่อจะได้เป็นแหล่งรายได้ ในยุค มุโระมะจิ โชกุนและไดเมียวตามเขตตามท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อุปถัมภ์และส่งเสริมสมาคมการค้า(สะ) สะที่มีชื่อที่สุดคือ

สมาคมการค้าน้ำมัน โอยะมะสะกิ (Oyamazaki oil za) ซึ่งอุปถัมภ์โดยศาลเจ้า
อิวะชิมิซึ ฮะชิมัน (Iwashimizu Hachiman Shrine)¹

ศาลเจ้า อิวะชิมิซึ ฮะชิมัน

¹ ยังมีอีกชื่อโอะโทะโกะยะมะ ฮะชิมันงุ (Otokoyama Hachimangu) ศาลเจ้าชินโตที่ยะวะตะ(Yawata) ในเมืองเกียวโตสร้างอุทิศวิญญาณของจักรพรรดิโอะจิน(Ojin) (ปลายศตวรรษที่4-ต้นศตวรรษที่5)ศาลเจ้านี้มักจะบูชาเป็นเทพฮะชิมันHachimanและจักรพรรดินีในเทพนิยายที่ชื่อจิงกู(Jingu)และเทพฮิเมะโอกะมิ(Hime Okami) หรือฮิเมะงะมิ (Himegami) ศาลเจ้าสร้างในปี 859 โดยพระสงฆ์ชื่อเกียวเกียว (Gyokyo) ซึ่งเป็นที่เคารพของลัทธิและครอบครัวของจักรพรรดิตลอดประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น ในศตวรรษที่ 11 และ 12 ครอบครัวมินะโมะโตะ (Minamoto family) ถือว่าฮะชิมัน (Hachiman) เป็นเทพเจ้าที่ (Ujigami) และโชกุนคนแรกของคณะมุโระคือ มินะโมะโตะ โนะ โยะริโตะโมะ (Minamoto no Yoritomo) ได้สร้างศาลเจ้าสาขาของฮะชิมัน เช่น ศาลเจ้าที่ซุรุงะโอกะ ฮะชิมัน (Tsurugaoka Hachiman Shrine) ในคณะมุโระ ซึ่งทำให้เกิดการสร้างศาลเจ้าฮะชิมัน(Hachiman)ทั่วประเทศ งานฉลองประจำปีเรียกว่างานฉลองอิวะชิมิซึ (Iwashimizu Festival) ซึ่งจะฉลองในวันที่ 15 กันยายนของทุกปี

และสมาคมการค้าฝ่าย ภายใต้การอุปถัมภ์ของศาลเจ้า ยะชะกะ (Yasaka Shrine)² ในเกียวโต สะ ในเขตต่าง ๆ จะมีอยู่ตามวัดในเมืองและตามเมืองท่า (port towns) เมื่อการค้าเกษตรเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดสมาคมการค้าในชนบท แข่งขันกับสมาคมการค้าในเมือง (urban) และสมาคมการค้า (สะ) ของตลาด ดังนั้นการมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของสภาพราวาสที่เรียกว่ามิยะสะกับศาลเจ้า ทำให้มิยะสะได้อภิสิทธิ์ในสมาคมการค้าด้วย

ศาลเจ้า ยะชะกะ

² เดิมชื่อกิออนฉา (Gionsha) และกิออนเท็นจิน (Gion Tenjin) เป็นศาลเจ้าที่อยู่ ที่ ฮิงะชิยะมะ (Higashiyama Ward) ในเกียวโต อุทิศแก่เทพซุซาวาโน โนะ มิโกโตะ (Susanoo no Mikoto) และภรรยา กับ ลูกทั้ง 8 คน จนมีการถกเถียงถึงกำเนิดของ ศาลเจ้าว่า เดิมเป็นที่สักการะจักรพรรดิโกะสุ (Gozu Tenno) ซึ่งเดิมถือเป็นเทพพุทธซึ่งก็คือเทพซุซาวาโน โนะ มิโกโตะ (Susanoo no Mikoto) นั่นเอง ในศตวรรษที่ 10 กิออนฉา (Gionsha) เป็นศาลเจ้าที่มีชื่อมากในเกียวโตและเชื่อว่ามีส่วนในการสยบวิญญาณพยาบาท (goryo) คู่มครอบนักรบ นำความร้ายว้ย บัดเป่าความเจ็บป่วย ศาลเจ้าหลังนี้เป็นศาลเจ้าหลักเป็นที่รู้จักกันในชื่อของรูปแบบสถาปัตยกรรมกิออน (Gion Style architecture) มีอายุตั้งแต่ 1654 ชื่อทางการของ ศาลเจ้าเปลี่ยนปี 1868 งานพิธีฉลองที่มีชื่อของเกียวโตที่ฉลองที่ศาลเจ้านี้คืองานฉลองกิออน (Gion Festival) ซึ่งฉลองราวเดือนกรกฎาคมของทุกปี

จากกลางศตวรรษที่ 16 ไตเมียวต้องการกำจัดสมาคมการค้าและได้เริ่มล้มล้างสมาคมสะ (za) โดยตั้งเงินภาษีอากร (sekisho) และข้อห้ามอื่น ซึ่งทำให้พ่อค้าแม่ค้ากีดกันในสมาคมการค้าก็ขยายการค้ายาก และการผลิตงานฝีมือของสมาคมการค้าที่เรียกว่าสมาคมสะ (za) น้อยรายที่อยู่รอดได้จนถึงยุคเอโดะ ส่วนใหญ่จะถูกแทนที่ด้วยองค์กรการค้าใหม่ ที่เรียกว่า คะบุนะกะนะ (Kabunakana)

กะบุนะกะนะ (Kabunakana) เป็นสมาคมพ่อค้าที่ผูกขาดทางการค้า ซึ่งถูกควบคุมโดยโชกุนสมัยของโทะกูงะวะ และไตเมียวต่าง ๆ ในระหว่างยุคเอโดะ (1600-1868) นะกะมะ (Nakama) หมายถึง สมาคมของพ่อค้าซึ่งรวมกลุ่มกันโดยได้รับการยอมรับจากทางการเพื่อจำกัดวงของการเข้ามาค้าขายและการตั้งราคา คะบุ (Kabu) หมายถึง การมีส่วนร่วม (share) หรือความเป็นสมาชิกภาพในสมาคม ตามกฎเกณฑ์สมาชิกแต่ละคนจะมีส่วนร่วมในสมาคม คะบุ (Kabu) เพียงสมาคมเดียวเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้จากแผ่นป้ายไม้ ที่เรียกว่า คะบุฟุดะ (Kabufuda) แขนงไว้เป็นสัญลักษณ์ การเป็นสมาชิกในสมาคมกะบุจะทำให้สมาชิกมีสิทธิผูกขาดการค้าหรือผูกขาดเกณฑ์บางอย่าง คะบุนะกะนะได้ให้เงินช่วยเหลือ เงินช่วยเหลือนี้รู้จักกันในนามเมียวโงกิน (Myogokin) แก่ผู้มีอำนาจ

สมาคมการค้าที่เรียกว่า สะ(za) ได้เจริญรุ่งเรืองในสมัยมูโระมะจิ (1333-1568) แต่ส่วนใหญ่ถูกขจัดออกไประหว่างศตวรรษที่ 16 ปลายศตวรรษที่ 17 ผู้สำเร็จราชการโทะกูงะวะ และรัฐบาลโทะกูงะวะยอมรับสมาคมต่าง ๆ เหล่านี้เพราะสมาคมเหล่านี้มีประโยชน์ในการวางกฎระเบียบทางการค้า และเริ่มเห็นพ้องกับสมาคมจึงได้สนับสนุนของสมาคม พร้อมทั้งวางระเบียบในการเสียภาษีประจำปีด้วย อย่างไรก็ตาม คะบุนะกะนะ (Kabunakana) ยังต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น ดังนั้นในระหว่างการปฏิรูปคันเซอิ (Kansei reforms

1787-93) สมาคมคะบุนะกะนะหลายแห่งได้เลิกล้มไป ในระหว่างการปฏิรูป เทมโป (Tempo reforms 1841-43) รัฐบาลโชกุนเลิกล้มคะบุนะกะนะ (Kabunakana) ทั้งหมด การยกเลิกคะบุนะกะนะครั้งนี้ทำให้เกิดเงินเฟ้อ และ ในปี ค.ศ. 1851 ระบบ คะบุนะกะนะ (Kabunakana) ได้รับการฟื้นฟูและเปิดรับ สมาชิกให้อยู่ในวงกว้าง ยิ่งขึ้น แต่ห้ามการจ่ายในรูปของเมียวโงกิน (Myogokin) ในที่สุดสมาคม คะบุนะกะนะก็ถูกยุบไปไม่นาน หลังการปฏิรูปเมจิ ในปี ค.ศ. 1868

2. ผู้ดูแลศาลเจ้า

คังนุชิ (Kannushi) หรือมินกัน (Shinkan) เป็นคำที่ใช้หมายถึง พระชินโต เดิมคำว่า คังนุชิ (Kannushi) ใช้หมายถึง คนที่ทำหน้าที่เป็นพระใน พิธีกรรมทางศาสนา หรือเป็นสื่อกลางระหว่างคนและเทพ ต่อมาคำว่า คังนุชิ หรือ พระชินโต ได้กลายเป็นสถาบันหนึ่งในศาลเจ้าใหญ่บางแห่งของชินโตไป ศาลเจ้าบางแห่งที่กล่าวนี้ คือ ที่ศาลเจ้าคะโมะ (Kamo), ศาลเจ้าอิวะชิมิซึ (Iwashimizu), ศาลเจ้าคะสุงะ (Kasuga), และศาลเจ้ามัทซึโนะ (Matsunoo) เป็นต้น คนญี่ปุ่นโดยทั่วไปเรียกพระชินโตว่า คังนุชิ ซัง (Kannushi san) ส่วน คนภายในศาลเจ้า จะเรียกพระชินโตว่า มินโชกุ (Shinchoku)

จากการสัมภาษณ์จากพระชินโตหลายรูปถึงบทบาทของผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นพระชินโต พระได้อธิบายบทบาทพระชินโตว่า

1. จะต้องเป็นเพื่อนที่ดีและเป็นที่ปรึกษาให้กับคนในหมู่บ้าน ดังนั้นคนในหมู่บ้านจะกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมกับการงานฉลองประจำปีของศาลเจ้ามากน้อยก็ขึ้นอยู่กับความผูกพันที่มีต่อคังนุอิซังด้วย

ประชาชนมีส่วนร่วมในงานฉลองประจำปี

2. พระชินโตทุกรูปต้องนึกอยู่เสมอว่า ทรัพย์สินที่อยู่ภายในศาลเจ้าที่ตกทอดมาเป็นทรัพย์สินซึ่งพระดูแลอยู่เป็นทรัพย์สินสำหรับผู้สืบทอดตำแหน่ง อัน ตักตัสึทธีที่เรียกว่าพระ พระจึงไม่ควรจะคิดว่า ทรัพย์สินของศาลเจ้าเป็นทรัพย์สินของตน

หน้าที่ของพระเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับความต้องการของชาวบ้าน ชาวบ้านบางแถบต้องการให้พระชินโตมีความสามารถเดินร่าได้ในพิธีกรรมทางศาสนา การเดินร่าในพิธีกรรม ก็จะกลายเป็นข้อกำหนดของพระชินโตที่เป็นผู้ขายเท่านั้นในแถบนั้นไป ดังนั้นนักเดินร่าอาชีพรหรือพระผู้หญิงจะไม่อนุญาตให้เดินในพิธีกรรมทางศาสนา ทั้งนี้เพราะชาวบ้านเชื่อว่า เทพจะเข้าสิงสถิตย์ในพระชินโต ทำให้พระเดินร่าคล้ายเทพได้ ในงานฉลองอย่างเช่น พระชินโตในอำเภอซุเกรุ อะโอโมริ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีประเพณีเชิญพระชินโตจากศาลเจ้าอื่นมาเดินร่าด้วย แสดงว่า พิธีกรรมดั้งเดิมอาจจะเดินด้วยพระที่ประจำ

ศาลเจ้า ในเขตซัน-โยะ (San-Yo) และซัน-อิน (San-In) ส่วนทางตะวันตกของ เกาะฮนญู นักเดินที่เป็นชายเรียกว่า มะอิตะยู (mai-dayu) จะเป็นผู้เดินใน พิธีกรรมทางศาสนาในขณะที่พระชินโตไม่ต้องเดินรำในงานฉลอง ยังสามารถ ทำหน้าที่ของตนไปตามสบาย

หน้าที่ของพระชินโตค่อย ๆ กลายเป็นงานที่ต้องการผู้ที่มีความชำนาญ พิเศษ เดิมคำว่า คังนุมิ(kannushi) เป็นคำที่ใช้โดยไม่ได้กำหนดความหมายที่ แน่นนอน คังนุมิ หมายถึง คนที่กระทำหน้าที่ต่าง ๆ ในชุมชน ตามที่ได้กล่าว มาแล้วข้างต้น ปัจจุบันคังนุมิ หมายถึง พระชินโตที่ทำอะไรบ้าง จากการศึกษา ปรากฏว่า หน้าที่ของพระในอดีตรพระชินโตซึ่งเคยทำหน้าที่ อาจจะแบ่งได้เป็น 6 อย่าง คือ

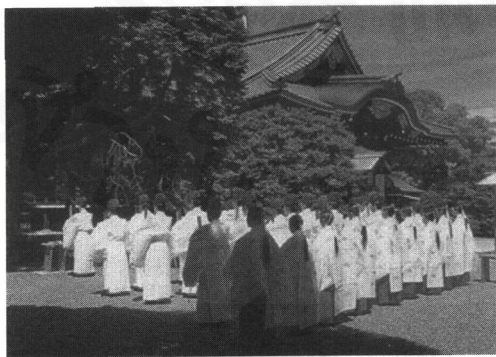
1. เนื่องจากการทำให้สะอาดบริสุทธิ์ (Purification) เป็นคุณลักษณะสำคัญ ของคังนุมิ (Kannushi) จึงทำให้ ในอดีตการเลือกพระคังนุมิเป็นการเลือกที่จะ ทำกันภายในแต่ละชุมชน ทั้งนี้เพราะชาวบ้านต้องการความมั่นใจว่า ผู้ที่จะ ประกอบพิธีกรรมจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำให้ชุมชนอยู่ได้อย่างปลอดภัยพร้อม ทั้งสามารถทำพิธีซึ่งนำความรุ่งเรือง และเจริญมาให้แก่ชุมชน ด้วยแนวคิดที่ว่านี้ คังนุมิจึงเป็นผู้ที่สามารถทำให้สะอาดบริสุทธิ์

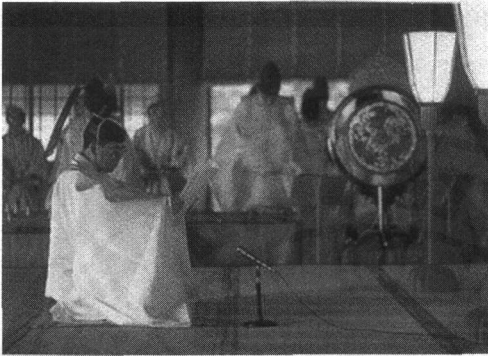
การประกอบพิธีกรรมของพระชินโต

2. การเข้าถึงสถิติของเทพ คนญี่ปุ่นมักจินตนาการรูปลักษณ์ของเทพ โดยผ่านพระ และเชื่อว่าเมื่อเทพเจ้าเข้าถึงที่ตัวพระภาพเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด อาจจะเกิดขึ้นได้กับพระชินโต สิ่งที่น่าสังเกตคือ ความเชื่อดั้งเดิมบางส่วน เกี่ยวกับการเข้าถึงของเทพได้หลุดรอดมาให้เห็นได้จนถึงปัจจุบัน เช่น ในงาน เลี้ยงฉลองทางศาสนา ที่อำเภอซุงะรุ (Tsugaru) ในเมืองอะโอโมริ ชาวบ้าน ยังคงหลับตาวาดภาพเหมือนมีเทพปรากฏอยู่เบื้องหน้าในร่างของมนุษย์ซึ่ง สามารถเห็นได้ในการกระทำของพระชินโต ชาวบ้านเชื่อว่า เทพจะเข้าทรง พระชินโตขณะที่พระเดินรำในพิธีกรรม จึงมีการสันนิษฐานกันว่า คังนุมิ (Kannushi) จึงมาตีความหมายว่า อาจหมายถึงคนที่เทพเข้าทรงก็ได้

3. การทอบทสวดของศาสนาชินโต ในอดีตคนญี่ปุ่นเชื่อว่า พระชินโต (คังนุมิ) ซึ่งแต่ละรูปมีหน้าที่รับผิดชอบสวดเพื่อบูชาเทพในศาลเจ้า ทำพิธีกรรม ทางศาสนา และเป็นคนกลางที่จะสนทนากับเทพ คนธรรมดาทั่วไปจะสื่อสารหรือ พูดกับเทพไม่ได้ ภาษาเทพจะต้องพูดโดยผ่านคนกลางซึ่งเป็นพระเท่านั้น ต่อมา แม้ความสำคัญเดิมของการทำพิธีกรรมของพระชินโตจะถูกกลืนไปบ้าง หน้าที่ของ พระจึงได้เปลี่ยนไปเป็นผู้ถวายของให้แก่เทพ ของที่ถวายให้เทพ คือ เครื่องเซ่นและการสวดบูชาเทพ

การสวดพิธีกรรมของพระชินโต

การทออบทสวดของพระชินโต
ในศาลเจ้า

4. คังนุมิซัง มีหน้าที่ถวายอาหารและภาชนะศักดิ์สิทธิ์ให้กับเทพ ในอดีตผู้นับถือศาสนาชินโตเชื่อว่า ถ้าให้คังนุมิซังทำหน้าที่เป็นผู้ส่งของถวายให้กับเทพชินโต เทพก็จะพอใจ ดังนั้น หน้าที่นี้จึงได้ถูกกำหนดขึ้น กลางศตวรรษที่ 20 คังนุมิซัง (Kannushi) ยังคงมีหน้าที่ต้องดูแลการเตรียมอาหารและการจัดเตรียมเครื่องใช้ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของเทพ พิธีบางพิธีจะมีความซับซ้อนจึงจำเป็นต้องหาผู้ที่มีหน้าที่เฉพาะมาช่วยทำเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ดี

5. ความรับผิดชอบต่อชุมชน ในงานฉลองประจำปีของชุมชน พระชินโตจะเป็นผู้มีบทบาทมากในชุมชนพร้อมทั้งเป็นแม่งาน คังนุมิจะเป็นผู้ที่รู้ความในใจของเทพได้ และหน้าที่ทางศาสนาของพระก็เป็นเรื่องของการบอกความในใจของเทพด้วยการทำนายและหยั่งรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า

6. การเก็บรักษาเงินของศาลเจ้า ในอดีต คังนุมิซัง (Kannushi) จะทำหน้าที่ดูแลเงินของศาลเจ้าและเก็บรักษาไว้เพื่อบำรุงที่ดินของศาลเจ้าและหาเงินประจำปีมาไว้ใช้ในงานฉลอง ต่อมาเมื่อคังนุมิมีหน้าที่เฉพาะงานมากขึ้น ชาวบ้านจึงได้รับอนุญาตให้ช่วยจัดการเรื่องการเงินด้วย

การพัฒนาในหน้าที่สำคัญ 6 อย่างของพระชินโตจะอธิบายได้จากศัพท์ที่ใช้ในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งใช้กับสมาชิกของพระ ตัวอย่างเช่น พระมีหน้าที่เป็นผู้ชำระล้างคนให้สะอาด ซึ่งจะดูได้จากคำว่า สะฟูริ (Hafuri) โฮริ (Hori) หมายถึง คนซึ่งทำให้สะอาด แม้ว่าคำนี้ใช้กับพระท้องถิ่นระดับล่าง หรือผู้ชายบางคนประกอบพิธีกรรมในศาสนาก็ตาม เดิมความสามารถของ คังนุมิ เป็นเรื่องของภาพของการสังคีตย์ของเทพ ซึ่งอธิบายได้จากศัพท์หลายศัพท์ด้วยกันที่บอกว่า ผู้หญิงและเด็กเป็นคนทรงที่สำคัญในการเข้าถึงของเทพและการปรากฏออกมาของสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ

มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับการปรากฏออกมาของเทพ ซึ่งอาจช่วยอธิบายเหตุผลว่าทำไมนักเต้นรำผู้ชาย (male dancer) ที่เรียกว่าทะยุซัง (tayu-san) ได้กลายเป็นชื่อที่คุ้นเคยสำหรับพระชินโต พระชินโตได้ช่วยเหลือและทำหน้าที่นี้ด้วยซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากบทบาทของพระจากคำว่าเนกิ (negi) ซึ่งมาจากคำกริยาที่หมายถึง การสวดและอันวอน

ส่วนการดูแลอาหารเทพและเครื่องใช้ของเทพ จะดูได้จากคำว่า มิยะโมะโตะ และโกะ โมะโตะ (Miya-moto & ko-moto) ซึ่งหมายถึง คนที่อยู่ศูนย์กลาง (Moto) ของกลุ่มพิธีศาสนา

พระชินโตและมียาโกะ

ความรับผิดชอบของพระชินโตต่อชุมชน อาจจะดูได้จากคำเก่า เช่น คำว่า โทะนะ (tone) และโอโทะนะ (otona) คำ 2 คำนี้ในสมัยใหม่ หมายถึง ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ความรับผิดชอบดั้งเดิมของพระชินโตในการเก็บรักษาเงิน ศาลเจ้าอาจจะดูได้จากคำว่า กุจิ (guji) ซึ่งหมายถึง หัวหน้าของศาลเจ้า และคะจิ โทะริ (Kagi-tori) หรือ คะจิ อะสุกะริ (kagi-azukari) ซึ่งเป็นผู้เก็บรักษากุญแจ ซึ่งหมายถึง พระ นั่นเอง

การมีความรู้พิเศษอย่างต่อเนื่องของพระชินโตนำไปสู่การเน้นในการ ทำหน้าที่บางอย่างและการไม่กระทำบางอย่าง เช่น ทุกวันนี้พระชินโตมักมีหน้าที่สวดขอพรจากเทพ นักวิชาการได้ดูความหมายของคำที่ใช้เกี่ยวข้องกับ พระชินโตและเห็นว่าสิ่งที่แสดงบทบาทการเปลี่ยนอีกอย่างที่เราเห็นได้ชัด คือ ความหมายของคำว่า เนจิ (negi) ซึ่งมาจากหน้าที่พิเศษในการสวดของพระ ปัจจุบันคำนี้ใช้หมายถึงตำแหน่งทั่วไปสำหรับพระชินโตในระหว่าง ยุคราชานิชิโต (550-1191) ความรับผิดชอบของพระในการรักษาเงินของเทพ ดูจะน้อยไป

พระชินโต

เดิมกุจิ (guji) หมายถึง เจ้าหน้าที่การเงินของศาลเจ้าท้องถิ่น แต่คำนี้มาใช้กับพระในศาลเจ้าที่มีตำแหน่งสูงซึ่งได้รับการสนับสนุนทางศีลธรรม และการเงินจากรัฐบาลกลาง ดังนั้นความหมายของคำว่า กุจิ (guji) ได้เปลี่ยนจากเดิมไป ปี ค.ศ. 1945 กุจิ (guji) ได้รับอำนาจให้ทำหน้าที่เหมือนพระ แต่อำนาจของกุจินั้นเป็นอำนาจเหนือพระในการจัดการและในธุรกิจของศาลเจ้าเท่านั้น

การสืบสกุลของกุจิ (guji) เหมือนคังนุมิซังยังคงเหลืออยู่ให้เห็น หน้าที่อื่นของพระชินโตยังคงเหมือนเดิมเป็นต้น

โดยทั่วไป พระชินโตไม่จำเป็นต้องสืบทอดตำแหน่งให้ทายาทที่เป็นลูกชายคนโต เช่นเดียวกับชาวบ้านเสมอไป คือ ถ้าพระชินโตมีลูกหลายคน พระชินโตจะต้องหาทายาทหนึ่งคนเพื่อสืบทอดตำแหน่งต่อไปโดยดูจากเครื่องบ่งชี้ถึงความพอใจของเทพ เครื่องบ่งชี้ความพอใจของเทพของแต่ละครอบครัวของพระจะต่างกัน ครอบครัวของพระชินโตจะมีสัญลักษณ์บอกให้รู้ว่า เทพพอใจลูกคนไหนเป็นทายาททางศาสนา พระรูปหนึ่งเล่าว่า ครอบครัวของเขาสามารถดูได้จากกรณีไฟที่แขนซ้าย เป็นต้น

ในการปกครองของพระชินโตจะมีกฎเกณฑ์พิเศษ กฎเกณฑ์เหล่านี้จะมีอยู่ในเอกสารที่เขียนขึ้นในปี 1767 ที่ศาลเจ้าคะทซุระ (Katsura) ในบทความเฉพาะที่เป็นเอกสารมีกล่าวไว้ 2 ข้อ คือ

1. พระไม่ควรตัดต้นไม้ในบริเวณศาลเจ้า นอกจากจำเป็นที่จะต้องเป็นเชื้อเพลิง

2. ในกรณีที่พระชินโตต้องการเงิน จะต้องปรึกษา อุจิโกะ (Uji-ko)⁴

ถ้าพระชินโตมีลูกชายหลายคน ลูกคนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวของพระชินโตเท่านั้นที่จะสืบทอดตำแหน่งได้ ลูกชายที่เหลือจะเป็นชาวบ้านธรรมดาซึ่งจะไปทำอาชีพอะไรก็ได้ กฎต่าง ๆ เหล่านี้มี ปรากฏอยู่ในเอกสารปี 1767 ซึ่งพระชินโตและชาวบ้านในแถบศาลเจ้าคะทซุระ (Katsura) มักจะปฏิบัติตาม ส่วนชาวบ้านมีความเห็นว่า พระชินโตจะต้องมีทัศนคติที่จะไม่สนใจชีวิตส่วนตัวมากเกินไป และจะต้องไม่เห็นแก่เงิน ไม่โลภมาก พระชินโตทุกคนรู้ว่า ถ้าตัวพระปฏิบัติตนยังไม่สนใจทางวัตถุเท่าใด พระก็จะยังได้รับการสนับสนุนในการรักษาหรือสร้างศาลเจ้าจากชาวบ้านมากเท่านั้น

ส่วนชาวบ้านมีความเห็นว่า พระชินโตจะต้องมีทัศนคติที่จะไม่สนใจชีวิตส่วนตัวมากเกินไป และจะต้องไม่เห็นแก่เงิน ไม่โลภมาก พระชินโตทุกคนรู้ว่าถ้าตัวพระปฏิบัติตนยังไม่สนใจทางวัตถุเท่าใด พระก็จะยังได้รับการสนับสนุนในการรักษาหรือสร้างศาลเจ้าจากชาวบ้านมากเท่านั้น

คังนุมิเคยเป็นตำแหน่งที่สืบทอดทางสายเลือด เมื่อคังนุมิคนใดได้รับตำแหน่งคังนุมิคนนั้น จะต้องหาผู้สืบทอดตำแหน่งหน้าที่ซึ่งโดยทั่วไปมักจะสืบทอดจากพ่อไปยังลูกหลานของตนด้วย เหตุนี้ครอบครัวของคังนุมิบางครอบครัวจึงได้มีโอกาสสืบทอดตำแหน่งหน้าที่พระในศาลเจ้าใหญ่ บางศาลเจ้าจึงเริ่มมีบทบาทความสำคัญขึ้น ความสำคัญของคังนุมิเริ่มจากความสัมพันธ์

⁴ อุจิโกะ (Ujiko) หมายถึง ลูกบ้านของชุมชนศาลเจ้าซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าที่มีเทพเจ้าที่สถิตยอยู่ การอยู่อาศัยในชุมชน ผู้นำศาลเจ้าจะถือว่า เป็นลูกบ้านซึ่งอยู่ภายใต้การคุ้มครองของเทพเจ้านี้ ระบบอุจิโกะค่อย ๆ พัฒนาในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น แต่มาถึงสมัยเอโดะ ครอบครัวทุกครอบครัวคิดว่า อุจิโกะของเขทางภูมิศาสตร์เป็นอุจิโกะของศาลเจ้าท้องถิ่น ระบบตั้งสมัยเมจิ (1868-1912) เพื่อเป็นวิธีเก็บสำมะโนประชากร แต่ก็เลิกไปหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ภายในครอบครัวกับศาลเจ้า ส่วนศาลเจ้าในหมู่บ้านเล็กจะไม่มีสถูปหรือศาลเจ้าใดรองรับ จึงไม่มีคัมภีร์ที่ยึดตำแหน่งพระจะอยู่อาศัยประจำศาลเจ้าและทำหน้าที่เพื่อประกอบพิธีให้ชุมชนในหมู่บ้านจนกระทั่งสมัยเอโดะ (1600-1868)

พระชินโตที่ยึดอาชีพเป็นพระไม่มีพันธะผูกพันกับศาลเจ้าหรือหมู่บ้านที่มีศาลเจ้าอยู่ทั่วไป ศาลเจ้าขนาดเล็กในชนบทจะไม่มีการติดต่อกับพระชินโตโดยอาชีพ ครอบครัวที่มีอิทธิพลจะดูแลรับผิดชอบศาลเจ้า ศาลเจ้าใหญ่ๆ หลายแห่งจะไม่มีพระชินโตประจำเช่นกัน ศาลเจ้าจะขอพระชินโตซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากศาลเจ้ากลางของแต่ละเมืองช่วยมาทำพิธีกรรมตามปกติ ศาลเจ้าส่วนกลางบางแห่งที่มีพระประจำมากกว่า 2 รูปขึ้นไปก็สามารถจะส่งพระชินโตให้มาช่วยได้ แม้พระได้กลายเป็นพระโดยอาชีพ แต่รายได้การเป็นพระก็ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงชีพของพระได้ พระจึงจำต้องพึ่งอาชีพพิเศษเพื่อเสริมรายได้ เช่น สอนหนังสือ หรือเป็นข้าราชการ ตั้งแต่การยกเลิกเรื่องการบริหารศาลเจ้าชินโตของรัฐบาลในปี ค.ศ. 1945 ยิ่งทำให้การยึดอาชีพเป็นพระเป็นอาชีพที่ทำได้ยากขึ้น พระจึงต้องพึ่งอาชีพเสริมจึงจะพอเลี้ยงชีพ ทั้งนี้รายได้ของพวกชินโตจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความมีชื่อเสียงของศาลเจ้า

ทั้งพระชินโตและพระสงฆ์ในพุทธศาสนาต่างก็เป็นนักบวช แต่ลักษณะงานและการแสดงออกของศาสนาต่างกัน พระสงฆ์ในพุทธศาสนาจะสละเวลาส่วนใหญ่ให้งานเผยแผ่ศาสนาและสวดมนต์มาก และถ้ามีเวลาก็จะเดินทางไปเยี่ยมพุทธศาสนิกชนที่เคยอยู่ในสังกัดของวัด การเยี่ยมเยียนของพระสงฆ์แต่ละครั้ง พระสงฆ์จะได้รับเงินทำบุญครั้งละไม่ต่ำกว่า 3,000 เยน แต่ถ้าพระสงฆ์ทำพิธีในงานศพจะได้ครั้งละประมาณ 100,000 เยน ในขณะที่พระชินโตเน้นในการรักษาศาลเจ้าและมีหน้าที่เป็นประธานในงานฉลองประจำปีของศาลเจ้า รักษาความสัมพันธ์อย่างฉันท์มิตรในฐานะที่ปรึกษากับคนในหมู่บ้าน บางครั้งชาวบ้านก็มาให้พระชินโตช่วยตั้งชื่อให้เด็กเล็กและทำพิธีกรรมในงานฉลองทางศาสนา ไม่มีงานใดของพระชินโตที่จะต้องอุทิศเวลาให้กับงานการเผยแผ่ศาสนาและ

งานสวดมนต์ พระชินโตจะทำพิธีกรรมที่เกี่ยวกับชุมชน ส่วนพระสงฆ์ในพุทธศาสนา มีความใกล้ชิดกับการบูชาบรรพบุรุษ ทำให้พระสงฆ์มีแหล่งรายได้ที่แน่นอน และรายได้ของพระสงฆ์จะมากกว่าพระชินโต พระสงฆ์จะทำพิธีกรรมในกลุ่มเล็ก คือ ทำพิธีกรรมในครอบครัว แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า พระชินโตจะไม่มีการทำพิธีเกี่ยวกับคนตายเลย

3. การเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ของระบบพระชินโต

การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่และครั้งแรกในประวัติศาสตร์ซึ่งส่งผลต่อระบบการเปลี่ยนของพระชินโต คือ การเปลี่ยนที่เกิดในปลายศตวรรษที่ 16 และต้นศตวรรษที่ 17 ในการเปลี่ยนครั้งนี้มีการจัดตั้งระบบศักดินาซึ่งทำให้หมู่บ้านได้รับอิสระอย่างเต็มที่ เจ้าผู้ครองได้นำระบบชุมชนใหม่มาแทนองค์การหมู่บ้านระบบเก่า ซึ่งทำให้หมู่บ้านมีลักษณะเป็นองค์กรชาวนา

เดิมพระชินโตจะรวมกันเป็นระบบโฌเอ็น (sho-en) ซึ่งระบบนี้สร้างความสำเร็จมากในการรักษาความสมดุลระหว่างความต้องการของชนชั้นปกครองในเรื่องรายได้ และความต้องการของพลกนิกรในการมีชีวิตที่มั่นคง ระบบโฌเอ็น (sho-en) เป็นระบบที่อยู่ในการควบคุมของขุนนาง ใช้เป็นวิถีในการควบคุมศาลเจ้า คนทั่วไปมักจะมองพระชินโตเป็นพระของหมู่บ้าน หลังการทำลายระบบเก่า แต่ละหมู่บ้านจะรู้สึกว่ามีสิทธิในศาลเจ้าและพระที่อาศัยอยู่ในศาลเจ้าของหมู่บ้าน สำหรับหมู่บ้านเล็ก ๆ ซึ่งไม่สามารถจะจ้างพระชินโตให้อยู่ถาวรในศาลเจ้าของหมู่บ้านของตนได้เพราะไม่มีเงินมากพอจะจ้างหรือบางแห่งไม่มีเงินจ้างเลย ชาวบ้านจะช่วยกันออกเงินจ้างพระชินโตมาร่วมงานของหมู่บ้านเมื่อต้องการให้พระมาทำพิธีกรรม การเปลี่ยนอำนาจทางการเมือง

ของชนชั้นปกครองทำให้พระชินโตที่เคยมีสิทธิพิเศษและเคยมีอำนาจมากกลับมีน้อยลง สาเหตุสำคัญของการเสื่อมของอำนาจมาจากระบบโมเอ-เอ็น (sho-en) คือ การปลดขุนนางต่าง ๆ จากการควบคุมพระชินโต และช่วยทำให้เกิดระบบโรงเรียนของลัทธิชินโตขึ้นที่เรียกว่า โยะมิตะชินโต (Yoshida Shinto) ซึ่งก่อตั้งโดยครอบครัวโยะมิตะ ในปี ค.ศ. 1665 รัฐบาลโชกุนยอมรับลัทธิโยะมิตะชินโต โชกุนได้ออกประกาศให้พระทุกรูปต้องปฏิบัติตามกฎซึ่งโยะมิตะได้วางเงื่อนไขไว้ในการทำพิธีกรรมทางศาสนาครอบครัวโยะมิตะได้รับสิทธิพิเศษในการออกใบอนุญาตสำหรับผู้ที่ต้องการยึดพระชินโตเป็นอาชีพ ครอบครัวโยะมิตะยังมีอำนาจแต่งตั้งตำแหน่งพระด้วย ต่อมาในปี ค.ศ. 1871 รัฐบาลได้ออกประกาศใหม่ว่า ศาลเจ้าเป็นสถาบันสาธารณะไม่ใช่เป็นสมบัติส่วนตัวของตระกูลใดตระกูลหนึ่ง พระชินโตที่เคยคิดว่า ตนต่างจากคนธรรมดาต้องเปลี่ยนทัศนคติใหม่ รัฐบาลใหม่เชื่อในการรวมกันของการบริหารทางการเมืองและการบริหารเทพ จึงได้ออกคำสั่งว่าพระชินโตทุกรูปจะเป็นพระได้จะต้องผ่านการสอบแข่งขันระดับชาติ จึงจะมีสิทธิได้รับการแต่งตั้งเป็นพระชินโตได้

ในปลายศตวรรษที่ 19 รัฐบาลใหม่ได้ตัดสิทธิ์พระชินโตจากการครอบครองที่ดิน และให้เปลี่ยนระบบการสืบทอดของพระชินโตจากการเป็นพระชินโตที่สืบทอดมาโดยสายเลือดมาเป็นการสอบแข่งขันระดับชาติที่จัดขึ้นในปี ค.ศ. 1872 พระชินโตหลายรูปที่มาจากครอบครัวเชื้อสายพระเก่าและมีสถานภาพทางสังคมสูง จะถูกตัดออกจากการเป็นพระชินโตโดยอาชีพ เช่น กลุ่มพระชินโต กลุ่มใหญ่ที่ศาลเจ้าอิเซในจังหวัดมิเอะ (Mie Province) และศาลเจ้าคะซุงะ (Kasuga Shrine)⁵ ในเมืองนาระ เป็นต้น

⁵ ศาลเจ้าคะซุงะ (Kasuga) ตั้งปี ค.ศ. 709 โดยฟูจิวะระ โนะ ฟูอิโตะ (Fujiwara no Fuhito) เพื่อคุ้มครองปกป้องเมืองนาระ ซึ่งเป็นเมืองหลวงใหม่ ราว ๆ ค.ศ. 768 ศาลเจ้าซึ่งตั้งอยู่ใกล้ๆ เขามิกะสะยะมะ

ระบบของพระชินโดในประเทศญี่ปุ่นได้มีการเปลี่ยนแปลงมาก คือ เดิมการเป็นพระชินโดจะทำการถ่ายถอดตำแหน่งโดยสายเลือดจากพ่อไปลูกมาเป็นการสอบแข่งขันของรัฐ การสอบของรัฐทำให้พระที่สืบสายตำแหน่งทางสายโลหิตค่อย ๆ หายไป แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ของยุคเมจิ (1868-1912) แต่พระบางรูปก็ยังคงสืบทอดอาชีพความเป็นพระต่อจากครอบครัวได้ในกลางศตวรรษที่ 20 ศาลเจ้าที่มีอยู่เป็น 100 ปี เช่น ศาลเจ้าคะโมะ อิกะสุชิ (Kamo-Ikazuchi) ในเกียวโตยังคงสืบทอดและมีพระมากกว่า 150 รูป และครอบครัวของพระด้วย อย่างไรก็ตาม ครอบครัวเหล่านี้ไม่ได้หาเลี้ยงชีพโดยการเป็นพระอย่างเดียว พระยังต้องทำนาด้วย ศาลเจ้าคะโมะ อิกะสุชิ (Kamo-Ikazuchi) เป็นหนึ่งในศาลเจ้าไม่กี่แห่งซึ่งสามารถจะยังคงยึดระบบศาลเจ้าแบบดั้งเดิมได้ และสามารถสืบทอดตำแหน่งของพระตามที่เคยทำได้ ศาลเจ้าคะโมะ อิกะสุชิเป็นหนึ่งในหลายกรณีของศาลเจ้าที่ยังคงรักษาแบบเดิมได้ ในระหว่างยุคเมจิ พระในศาลเจ้านี้ได้เก็บบันทึกวงศ์วานของผู้สืบทอด (genealogical records) อย่างละเอียด เพื่อพิสูจน์สายตระกูลของผู้ยึดอาชีพพระ แต่เนื่องจากนักวิชาการไม่พบหลักฐานที่มีบันทึกเก็บไว้มีแต่ข้อมูลที่อ้างถึงว่ามีแนวปฏิบัติตามที่ได้กล่าวนั้น ทางศาลเจ้าไม่ได้เก็บบันทึก และข้อมูลที่มีอยู่มีลักษณะเป็นนิยาย จึงยืนยัน ข้อเท็จจริงยาก ข้อมูลอาจจะแต่งขึ้นเพื่อหาสายของวงศ์วานโบราณซึ่งไม่มีอยู่จริงก็ได้

(Mikasayama) ได้ย้ายไปตั้งอยู่สถานที่ตั้งปัจจุบันซึ่งใกล้เมืองหลวงมาก สัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ (คือ ไม้ศักดิ์สิทธิ์) ของศาลเจ้าคะซุเงะมักจะแบกเข้าไปในเมืองเกียวโตในศตวรรษที่ 11 และ 12 โดยคนรับใช้ของศาลเจ้า และนักรบที่เป็นนักบวชที่เรียกว่า โซเฮอิ (Sohei) ของวัดโกะฟูกุจิ (Kofukuji) วัดพุทธที่สำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับศาลเจ้าในความพยายามที่จะทำให้รัฐบาลกลัว ศาลเจ้ามีชื่อเสียงในสถาปัตยกรรมที่ไม่เหมือนใคร (Kasuga – zakuri) ศาลเจ้าจะมีกวางอยู่ในสวนสาธารณะมาก กวางถือเป็นผู้สื่อสารของเทพ งานฉลอง ประจำปี คือ 13 มีนาคมที่เรียกว่างานฉลองคะซุเงะ (Kasuga Matsuri)

ใน 10 ปีแรกของยุคเมจิ กลุ่มพระกลุ่มหนึ่งซึ่งรวมพระชินโตด้วยการปฏิบัติทางศาสนาแบบพุทธ มีพิธีที่ปฏิบัติในศาสนาที่ไม่เหมือนใคร รัฐบาลจึงได้ประกาศห้ามการผสมปนเปของศาสนาชินโตและศาสนาพุทธ ทำให้วัดพุทธที่เคยอยู่ในบริเวณของศาลเจ้าชินโตเริ่มถูกแยกออกไปในทางกายภาพ แต่ในทางปฏิบัติพระชินโตและพระสงฆ์ทางพุทธศาสนายังคงทำพิธีให้แก่กันและกันได้

พระนิกาย ฉูเก็นโดะ

จึงมีการห้ามผสมปนเประหว่าง 2 ศาสนานั้น รัฐบาลต้องการฟื้นฟูความบริสุทธิ์ของศาสนาของประเทศให้มีจิตวิญญาณแบบญี่ปุ่น และมักจะคิดกันหรือเข้าใจกันเองว่า ศาสนาชินโตเป็นศาสนาบริสุทธิ์ ก่อนการตั้งรัฐบาลเมจิ นิกายฉูเก็นโดะ (Shugendo) เป็นนิกายหนึ่งทางพุทธศาสนาที่มีการปฏิบัติบนภูเขา เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชุมชน นิกายฉูเก็นโดะได้

แพร่ขยายทั่วเขตคันโต¹ (Kanto) และโทฮอกุ² (Tohoku) ฌูเก็นโตะได้มีการสังเคราะห์ปะติดปะต่อโดยรวมพิธีกรรมชินโตเก่าของการบูชาภูเขาเข้ากับหลักพุทธและการใช้เวทมนต์เข้าด้วยกัน แม้รัฐจะกลัวพระนิกายฌูเก็นโตะจะเป็นผู้ทำเวทมนต์คาถา และห้ามประชาชนนับถือ ชาวบ้านยังคงนับถือ แต่มีพระนิกายฌูเก็นโตะเป็นผู้ทำพิธีกรรมและพึ่งพระนิกายนี้ช่วยรักษาโรค นิกายฌูเก็นโตะถูกยกเลิกอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1872 ทำให้รูปแบบการบูชาของนิกายหายไป พระนิกาย ฌูเก็นโตะ ส่วนใหญ่ได้เข้าเป็นพระชินโต และอยู่ภายในกรอบของศาลเจ้าชินโต สิ่งที่หลงเหลืออยู่ของพระนิกายฌูเก็นโตะที่ยังตั้งปรากฏให้เห็น คือ รูปแบบของการบูชาภูเขา พิธีกรรมที่สำคัญของฌูเก็นโตะ คือ ความสันโดษ (ความสันโดษบน ภูเขา) แนวปฏิบัตินี้เชื่อว่าเกิดจากประเพณีพื้นบ้านของการ ไต่เขาในช่วงต้นของพิธีการเพาะปลูกข้าว และงานเลี้ยงฉลองวิญญานบรรพบุรุษ การไต่เขายังใช้เป็นพิธีในการรับเด็กผู้ชายเข้าเป็นสมาชิกด้วย พิธีกรรมประจำปีของนิกายฌูเก็นโตะอีกพิธีหนึ่ง คือ พิธีที่เรียกว่า ซาอิโตะ โงมะ (Saito-goma) ซึ่งเป็นพิธีเผาไหม้ที่จะทำกันในบางศาลเจ้าเพื่อสวดขอความสงบและการเก็บเกี่ยวที่ดี นอกจากนั้นพระยังมีหน้าที่ทำให้คนและสถานที่สะอาดบริสุทธิ์

¹ จังหวัดคือ อิบารากิ, โทะซึจิ, กุมมะ, ซะอิตะมะ, ชิบะ, โตเกียว และคะนะงะวะ

² มี 6 จังหวัด คือ อะโอะโมะริ, อิวะเตะ, มียะกิ, อะกิตะ, ยะมะกะตะ, และฟูกูชิมะ

พิธีโชอิโตะ โงะมะ ของนิกาย ฌูเก็นโตะ

ปัจจุบันการจะบวชเป็นพระชินโต (คันนุมิ) จะต้องผ่านเข้าไปศึกษาในมหาวิทยาลัยทางศาสนา ซึ่งมีอยู่ 2 แห่งด้วยกัน มหาวิทยาลัยโคคุงักกูอิน (Kokugakuin University) และมินโซคุงักกูอิน มหาวิทยาลัยโคคุงักกูอินเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1882 เดิมชื่อโคเท็น โคะเคียวโจ (Koten Kokyujo) และเปลี่ยนมาใช้ชื่อโคคุงักกูอินในปี ค.ศ. 1920 ที่มหาวิทยาลัยนี้ นักศึกษาจะต้องใช้เวลาเรียน 4 ปี และต้องเสียค่าเล่าเรียนด้วยประมาณ 80 หมื่นเยนต่อปี โดยทั่วไปทุนการศึกษาสำหรับผู้ที่เรียนเพื่อบวชเป็นพระจะมีน้อย การบวชเป็นพระชินโต คือ จะต้องศึกษาจากประเทศญี่ปุ่น การเป็นพระชินโต ก็ถือเป็นอาชีพหนึ่ง

การสืบทอดตำแหน่งของพระยังคงมีปฏิบัติกันอยู่ การสืบทอดจากพ่อไปยังลูกหลานของครอบครัว แต่ส่วนใหญ่มักจะคัดเลือกพระ ซึ่งผ่านการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยและระดับมัธยมปลายในสายอาชีพ หลังจากจบการศึกษาดังกล่าวต้องเข้าสอบและหรือการฝึกหัดมาก่อน สำหรับพระที่ไม่ได้ผ่านการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยของ 2 แห่งที่กล่าวมานั้น จะมีสถานที่อบรมในหลักสูตรสั้นกว่าสำหรับผู้ที่จะบวชเป็นพระเพื่อจะได้ทำหน้าที่ได้ สถานที่ซึ่งพระชินโตต้องผ่านการศึกษาและอบรมเป็นโรงเรียนระดับโรงเรียน (Technical school) คือ จบมัธยมปลายแล้วไปเรียนต่ออีก 2 ปี สถานที่เรียนเป็นพระชินโตในหลักสูตรระยะสั้นก็มีอยู่ 2 แห่ง คือที่ศาลเจ้าอิสึโมะ (Izumo) และที่ศาลเจ้าอิเซะ (Ise)

ศาลเจ้าอิสึโมะ

พระชินโตจะมีบทบาทมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับผู้อุปถัมภ์ศาลเจ้าและงบที่ศาลเจ้าเก็บได้จากผู้บริจาคผู้มีจิตศรัทธา และผู้เข้าเยี่ยมชมและซื้อเครื่องรางของขลังของศาลเจ้า ศาลเจ้าแห่งใดที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักมาก ศาลเจ้าแห่งใดที่มีงบมาก พระชินโตซึ่งบวชอยู่ในศาลเจ้าแห่งนั้นก็พลอยสบายไปด้วย ศาลเจ้าแห่งใดที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมากก็จะมีใบสมัครจากผู้ที่ต้องการเข้ามาบวชเป็นพระเข้ามามาก ปัจจุบันพระชินโตกลายเป็นอาชีพหนึ่งไป

บรรณานุกรม

- Conti, Flavio. Shrines of Power translated by Patrick Creagh. London : Cassell, 1978
- Kato, Genchu. A Study of Shinto : the Religion of the Japanese Nation . London : Curzon Press, 1971
- Inoue Nobutaka. Contemporary Papers on Japanese Religion ; No. 4 translated by Norman Havens Imprint Tokyo ; Institute for Japanese Culture and Classics : Kokugakuin University, 1998
- Ono, Sokyō. Shinto : the Kami Way in Collaboration with William P. Woodard ; Sketches by Sadao Sakamoto. Tokyo : Charles E. Tuttle, 1965
- Picken, Stuart D.B . Shinto : Japan's Spritual Roots ; Introduction by Edwin O Reischauer Tokyo ; New York : Kodansha International, 1984
- Reader, I. Religion in Contemporary Japan. London: Macmillan. 1991
- Reischauer, Edwin. The Japanese. Tokyo. Charles E. Tuttle 1986
- Sansom, G.B. Japan: A Short Cultural History. Tokyo: The Charles E. Tuttle Company, 1973